

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

кафедра банківської справи та страхування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету
Анатолій ДІБРОВА
“28” серпня 2024 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри банківської
справи та страхування
Протокол № 1 від “19” серпня 2024 р.

Завідувач кафедри
Вікторія КОСТЮК

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Корпоративні фінанси»

Лариса ОЛІЙНИК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТРАХУВАННЯ

Галузь знань **07 «Управління та адміністрування»**

Спеціальність **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

Освітня програма **«Корпоративні фінанси»**

Факультет **Економічний**

Розробники: **доцент кафедри банківської справи та страхування, к.е.н.,**

доцент Опальчук Руслана Миколаївна

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2024

Опис навчальної дисципліни

Страхування

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	
Освітня програма	Корпоративні фінанси	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов’язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	3	-
Семестр	5	-
Лекційні заняття	30 год.	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	60 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	-

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Страхування» є отримання студентами базових знань у теорії та практиці страхування.

Завдання дисципліни полягає у з'ясуванні необхідності та суті страхування з метою створення дієвої системи захисту інтересів громадян, підприємців та держави, здобутті навичок щодо здійснення перестрахування та фінансової діяльності страховика.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК 8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК 13. Здатність системно оцінювати фінансові показники для обґрунтування ефективних управлінських рішень на підприємстві.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПРН 5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПРН 21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПРН 25. Виявляти резерви підвищення ефективності управління корпоративними фінансами підприємства.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної форми здобуття вищої освіти

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	ла а б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Суть страхування, страхові ризики, страховий ринок, майнове страхування													
Тема 1. Сутність страху-вання як системи економічних відносин	1	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Поняття та види ризиків	1	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Страховий ринок	2	16	4	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Майнове страхування	3	20	6	6	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	7	60	14	14	-	-	32	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Види страхування, перестрахування, співстрахування, основи фінансової діяльності страховика													
Тема 5. Особове страхування	3	20	6	6	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Страхування відповідальності	2	15	4	4	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Основи перестрахування та співстрахування	2	14	4	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Основи фінансової діяльності страховика	1	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	8	60	16	16	-	-	28	-	-	-	-	-	-
Усього годин	15	120	30	30	-	-	60	-	-	-	-	-	-

3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність страхування як системи економічних відносин	2
2.	Поняття та види ризиків	2
3.	Страховий ринок	4
4.	Майнове страхування	6
5.	Особове страхування	6
6.	Страхування відповідальності	4
7.	Основи перестрахування та співстрахування	4
8.	Основи фінансової діяльності страховика	2
	Разом	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія розвитку страхування	3
2	Специфіка та особливості страхування в Україні	2
3	Значення класифікації страхових ризиків для розвитку страхування	3
4	Страхування військових ризиків в сучасних умовах розвитку людської цивілізації.	3
5	Методи оцінки страхових ризиків у міжнародній практиці страхування	2
6	Проблеми страхового ринку України в період війни	3
7	Особливості роботи страхових компаній в період дії воєнного стану	2
8	Особливості страхування у країнах Європейського союзу	2
9	Особливості страхування рідкісних майнових об'єктів	2
10	Специфіка страхування майна юридичних осіб у воєнний час	2
11	Особливості здійснення екологічного страхування в Україні	2
12	Специфіка страхування аграрних ризиків під час війни	3
13	Особливості страхування рідкісних видів тварин	2
14	Особливості страхування автоперевезень в Україні та за кордоном	2
15	Специфіка автострахування під час війни	3
16	Специфіка накопичувального страхування	3
17	Програми страхування життя в Україні	3

18	Особливості страхування від нещасних випадків різних категорій громадян	3
19	Асистування в медичному страхуванні	3
20	Сучасні потреби українців у медичному страхуванні	3
21	Страхові випадки з морськими судами України та світу	2
22	Український ринок авіаційного страхування	2
23	Особливості перестрахування ризиків під час дії воєнного стану	2
24	Фінансова надійність страховика в сучасних економічних умовах	3
	Разом	60

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- кейс-стаді;
- захист практичних робіт;
- усні опитування та презентації;
- самостійна робота.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анутовання, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- дискусії (питання-ситуація, «зеркальні» питання, естафетні питання);
- ділові ігри (ситуативно-рольові, проблемно-рольові, творчі);
- аналіз конкретної професійної ситуації (стандартні, критичні, екстремальні).
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

7. Методи оцінювання:

- екзамен;
- усне експрес-опитування або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- реферати, есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- Електронний навчальний курс з дисципліни «Страховання» (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2470>)
- Мамчур Р.М. Страховання: навч. посібник. Київ: «ЦП «Компринт», 2016. 172 с.
- Mamchur R. Insurance: educational book. Kyiv: «СРР «Comprint», 2017. 215 р.
- Мамчур Р.М. Страховання: робочий зошит для підготовки до практичних занять з дисципліни «Страховання» студентів освітнього рівня «Бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Київ: «ЦП «Компринт», 2022. 162 с.
- Опальчук Р.М. Страховання: Методичні вказівки для підготовки до практичних занять з дисципліни «Страховання» студентів ОС «Бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Київ: «ЦП «Компринт», 2023. 161 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

- Про страхування: Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20>
- Mamchur R. Insurance services: educational book. Kyiv: «СРР «Comprint», 2018. 148 р.

3. Mamchur R. Development of the Ukrainian voluntary insurance market: monography. Kyiv: «СРР «Comprint», 2021. 263 p.

4. Опальчук Р.М. Страховий менеджмент: навч. посібник. Київ: «ЦП «Компринт», 2023. 251 с.

5. 5. Mamchur R., Volosovych S., Zelenitsa I., Kondratenko D., Szymla W. (2021). Transformation of insurance technologies in the context of a pandemic. Insurance Markets and Companies. Volume 12, pp. 1-13. URL: <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85107614702&origin=resultslist> (Scopus)

6. Mamchur R., Minochkina O., Ianushevych I., Khrystenko L. (2023). Optimization of Operational and Financial Risks of Conducting Business Activities Under the Conditions of Changes and Sustainable Development. *Economic Affairs*. Vol. 68 (01s), pp. 91-98. URL: <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85160626092&origin=resultslist&sort=plf-f> (Scopus)

7. Makedon V., Trachova D., Myronchuk V., Opalchuk R., Davydenko O. (2024). The Development and Characteristics of Sustainable Finance. In: Hamdan, A. (eds) Achieving Sustainable Business Through AI, Technology Education and Computer Science. Studies in Big Data, vol 163, pp. 373-382. Springer, Cham. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-73632-2_31

8. Opalchuk R., Shepel A., Dimov I., Andrushko R., Andrushko M. (2024). Ensuring Sustainable Development of the Agricultural Sector through Financial Instruments in the Context of Climate Change. *Grassroots Journal of Natural Resources*. Vol. 7(3ukr), pp. 349-377. URL: <https://doi.org/10.33002/nr2581.6853.0703ukr18>

9. Мамчур Р.М., Назаренко О.О. Bancassurance – як форма ефективної співпраці банків і страхових компаній. *Науковий вісник НУБіП України*. 2020. Том 11, № 2. С. 58-65. URL: <http://dx.doi.org/10.31548/bioeconomy2020.02.058>

10. Мамчур Р.М., Ткаченко Є.В. Аналіз інтеграційних процесів банківських установ та страхових компаній в Україні. *Науковий вісник НУБіП України*. 2020. Том 11, № 3. С. 69-76. URL: <http://dx.doi.org/10.31548/bioeconomy2020.03.069>

11. Мамчур Р.М. Страховий ринок України в умовах воєнного стану. *Економіка і управління бізнесом*. 2022. Том 13, № 4. С. 62-70. URL: [https://doi.org/10.31548/economics13\(4\).2022.62-70](https://doi.org/10.31548/economics13(4).2022.62-70)

12. Опальчук Р.М. Тенденції та інновації в страховій індустрії: вплив технологій, штучного інтелекту та блокчейну. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 6. С. 118-124. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.6.118>

13. Васильєва Т., Козьменко С., Козьменко О. Нові вектори розвитку страхового ринку України: монографія. Суми: «Університетська книга», 2022. 315 с.

14. Долгошея Н.О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2019. 320 с.

15. Журавка О.С. Страхування: навч. посібник. Суми: Сумський державний університет, 2020. 350 с.

16. Криленко В.І., Рудь І.Ю. Страхування: навч. посібник. Миколаїв: 2019. 260 с.

17. Мельник Т.А., Сибірцев В.В. Страхування: навч. посібник. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.
18. Прасолова С., Карцева В. Інститути міжнародного страхового ринку: навч. посібник + навч. тренінг. Київ: «Центр навчальної літератури», 2020. 568 с.
19. Сосновська О.О. Страхування: навчальний посібник. Київ: ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.
20. Терещенко Т.Є., Заволока Л.О., Пономарьова О.Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях): навч. посібник. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2020. 221 с.
21. Фисун І.В., Ярова Г.М. Страхування: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2019. 240 с.
22. Шебаніна О.В. Страхування: дивовижний світ страхування: навч. посібник. Миколаїв: МНАУ, 2019. 225 с.
23. Joanne Valerius, Nenna Bayes, Cynthia Newby (2019). Medical Insurance: A Revenue Cycle Process Approach. McGraw Hill; 8th edition. 608 p.
24. Richard G. Clarke (2019). Executive Liability Insurance: Evolving Times, Evolving Exposures, Evolving Insurance. The National Alliance Research Academy. 88 p.
25. Bryan Falchuk, Caribou Honig (2020). The Future of Insurance: From Disruption to Evolution: Volume I. Independently published. 170 p.
26. Larry Goanos (2021). Professional Lines Insurance, An Oral History: The People and Companies Who Built a Niche. Wells Media Group, Incorporated. 440 p.
27. Joseph Matthews Attorney (2023). Social Security, Medicare & Government Pensions: Get the Most Out of Your Retirement and Medical Benefits. NOLO; Twenty eighth edition. 512 p.
28. Електронна бібліотека НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/17325>
29. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
30. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
31. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
32. Газета «Урядовий кур'єр». URL: <http://www.ukurier.gov.ua/>
33. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
34. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
35. Нормативні акти, статистичні матеріали та статті зі страхування на спеціалізованих українських страхових порталах: <http://dfp.gov.ua>, <http://forinsurer.com>, <http://www.uainsur.com>.
36. Нормативні акти України – законодавство для практиків. URL: <http://www.nau.kiev.ua>
37. Офіційний вісник України. URL: <http://www.gdo.kiev.ua>
38. Україна фінансова – інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку. URL: <http://www.ufin.com.ua>
39. Український фінансовий сервер. URL: <http://www.ufs.kiev.ua>
40. Фінанси України. URL: <http://www.finance.ua>
41. Фінансові новини. URL: <http://www.fnews.com.ua>